

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Віталій КАРПЕНКО

2023 р.

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Гроші та кредит

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Ларіонова Катерина Леонідівна
Профайл викладача	https://fbss.khmnmu.edu.ua/gordyeveva-tetyana-anatoliyivna/
E-mail викладача(ів)	larionovaK@khmnmu.edu.ua
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=1633
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: понеділок, 5-я пара, 4-101; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	2		150	72	36		36		78	-	-	+	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Гроші та кредит» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування у студентів системи професійних компетентностей (знань і практичних вмінь та навичок) з теорії грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики, розвитку банківської справи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Завдання дисципліни. З'ясування сутності, функцій, ролі та видів грошей і кредиту; механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці; закономірностей функціонування валютного ринку і валютної системи, грошового ринку; засвоєння ролі, специфіки та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: демонструвати здатність до абстрактного мислення; застосовувати аналіз і синтез для виявлення рівня розвитку монетарного і кредитного ринків; володіти основами аналізу процесів банківського кредитування та визначення ціни кредиту; розраховувати основні показники

кредитної діяльності; аналізувати динамічні зміни кредитного ринку та проблемної кредитної заборгованості; характеризувати специфіку грошово-кредитної політики центрального банку, діяльності інших банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Суть та функції грошей	Суть та функції грошей	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття	4	[1 с. 12-67; 2 с. 6-12; 3 с.7-31]
2	Теорії грошей	Теорії грошей	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 78-126; 2 с. 14-26; 3 с.241-259]
3	Грошовий оборот і грошові потоки	Грошовий оборот і грошові потоки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття та тестування з Т1, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 164-185; 2 с. 39-42; 3 с.31-90]
4	Грошовий оборот і грошові потоки	Грошовий оборот і грошові потоки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 164-185; 2 с. 39-42; 3 с.31-90]
5	Грошовий ринок	Грошовий ринок	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 194-211; 2 с. 39-42; 3 с.90-109]
6	Грошовий ринок	Грошовий ринок	Підготовка до модульного тестового контролю з тем 1-4	6	[1 с. 194-211; 2 с. 39-42; 3 с.90-109]
7	Грошові системи	Грошові системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття та тестування з Т3, розв'язок задач	4	[1 с. 240-256; 2 с. 48-55; 3 с. 112-137]
8	Грошові системи	Грошові системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття	4	[1 с. 240-256; 2 с. 48-55; 3 с. 112-137]
9	Інфляція та грошові реформи	Інфляція та грошові реформи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття та тестування з Т5, розв'язок задач	4	[1 с. 296-313; 2 с.55-64; 3 с. 112-137]
10	Інфляція та грошові реформи	Інфляція та грошові реформи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 296-313; 2 с.55-64; 3 с. 112-137]
11	Валютний ринок і валютні системи	Валютний ринок і валютні системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття, підготовка до модульного тестового контролю з тем 5-7	4	[1 с. 762-799; 2 с.94-113; 3 с. 165-190]
12	Сутність, види та функції кредиту. Теоретичні засади процента	Сутність, види та функції кредиту. Теоретичні засади процента	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття, підготовка до модульного тестового контролю з темі 8	4	[1 с. 366-408; 2 с. 130-140; 4 с. 91-103]

13	Сутність, види та функції кредиту. Теоретичні засади процента	Сутність, види та функції кредиту. Теоретичні засади процента	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях, розв'язок задач,	4	[1 с. 366-408; 2 с. 130-140; 4 с. 91-103]
14	Фінансове посередництво грошового ринку	Фінансове посередництво грошового ринку	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 546-561; 2 с. 167-177; 4 с. 103-114]
15	Фінансове посередництво грошового ринку	Фінансове посередництво грошового ринку	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	[1 с. 546-561; 2, с. 167-177; 4 с. 103-114]
16	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до контрольної роботи по темах 8-11	6	[1 с. 586-655; 2, с. 177-207; 4 с. 121-131]
17	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Підготовка до модульного тестового контролю з тем 9-12	4	[1 с.664-707; 2 с. 221-248; 4 с. 114-121]
18	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	Підготовка до захисту індивідуального домашнього завдання	6	[1 с.850-878; 2 с.281-299; 3 с. 135-143]

Примітка. * Лекції проводяться щотижня по дві години * Практичні заняття проводяться по чисельнику або знаменнику по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khnmu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності».).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач та захисту індивідуального домашнього завдання. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контрольні заходи	Самостійна робота	Підсумковий контрольний захід
------------------	-------------------	-------------------	-------------------------------

Усне опитування			Розв'язок задач			Модульний тестовий контроль				Індивідуальна робота	Іспит
1	2	3	1	2	3	1(T1,3,4)	2(T5-7)	3(T8)	4(T9-12)	1	1
BK 0,15			BK 0,15			BK 0,1				BK 0,2	BK 0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; BK – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант). Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання вітчизняній оцінці

Сума балів за тестове завдання	1–10	11–12	13–15	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання
A	4,75-5,00	5	Зараховано Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок. Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками. Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
B	4,25-4,74	4	
C	3,75-4,24	4	
D	3,25-3,74	3	
E	3,00-3,24	3	
FX	2,00-2,99	2	Незараховано Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.
F	0,00-1,99	2	

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

- Економічна сутність грошей та концепції їх походження.
- Історичні аспекти зміни форми грошей та їх характеристика.
- Функції грошей і механізм їх взаємодії.
- Роль грошей у ринковій економіці.
- Історичні аспекти походження гривні.
- Поняття грошового обороту та його економічна основа
- Модель грошового обороту. Сутність грошових потоків.
- Поняття грошової маси, грошові агрегати та грошова база.
- Швидкість обігу грошей
- Суть закону грошового обігу.
- Сутність та специфіка функціонування грошового ринку.
- Структура грошового ринку.
- Попит на гроші.
- Пропозиція грошей.
- Грошова система: сутність та основні її елементи.
- Структура грошової системи.
- Види грошових систем та їх еволюція.
- Становлення та розвиток грошової системи України.
- Сутність, причини та закономірності розвитку інфляції.
- Види інфляції та її наслідки.
- Показники вимірювання інфляції.

22. Особливості та етапи розвитку інфляційних процесів в Україні.
23. Грошова реформа як інструмент стабілізації грошового обігу.
24. Сутність та види грошових реформ.
25. Особливості проведення та результати грошової реформи в Україні (6-12 вересня 1996 р.)
26. Сутність валюти та її класифікація.
27. Валютний курс і фактори, що впливають на нього.
28. Світова валютно-фінансова система та її еволюція.
29. Шляхи становлення національної валютної системи України.
30. Валютне регулювання і валютний контроль як інструменти стабілізації валютної політики в Україні.
31. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.
32. Загальні методологічні основи кількісної теорії грошей.
33. Основні постулати абстрактної теорії грошей.
34. Номіналістична теорія грошей.
35. Металістична теорія грошей.
36. Марксистська теорія грошей.
37. Напрями монетарної теорії грошей.
38. Класична кількісна теорія грошей.
39. Неокласична кількісна теорія грошей.
40. Сучасний монетаризм.
41. Основні аспекти грошово-кредитної політики України у світі сучасних монетарних теорій.
42. Теорії кредиту. Необхідність, суть та функції кредиту.
43. Сутність та основні види кредиту.
44. Сутність, організація та технологія банківського кредитування.
45. Роль кредиту в умовах розвитку національної економіки та його межі.
46. Сутність та функції фінансового посередництва.
47. Загальні ознаки фінансового посередництва, його еволюція.
48. Функції фінансового посередництва.
49. Фінансово-кредитна система та характеристика її елементів.
50. Поняття і структура фінансово-кредитної системи.
51. Банківські інститути.
52. Основні види небанківських фінансових інститутів та їх розвиток в Україні.
53. Роль, значення та організація діяльності центральних банків.
54. Створення, статус, принципи організації та функціонування Національного банку України.
55. Грошово-кредитна політика Національного банку України та її роль у стабілізації економіки України
56. Поняття, функції, типи та правова основа діяльності комерційних банків в Україні.
57. Загальна характеристика операцій банку. Пасивні та активні операції комерційних банків.
58. Показники ефективності діяльності банків і механізм її забезпечення.
59. Тенденції розвитку банківського ринку України.
60. Міжнародні фінансові інституції.
61. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні.
62. Світовий банк як група кредитно-фінансових установ і основні його напрямки співробітництва з Україною.
63. Регіональні фінансово-кредитні установи.

Рекомендована література

Основна література

1. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 892 с.
2. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. / Н.В. Іванчук – Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. – 332 с.
3. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жиликова О.В. та ін. / – Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. – 271 с.

Додаткова література

4. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс] : навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М.М. Дученко, Ю.О. Єрешко, О.А. Шевчук. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 108 с. Режим доступу: groshi_kredyt_konspekt.pdf
5. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник / В. Ю. Світлична ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 191 с.
6. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с.

11. Інформаційні ресурси

- 1 Модульне середовище. Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua/>
- 2 Модульний курс для дистанційної форми навчання. Режим доступу : <https://de.khnu.km.ua/p.aspx> .
- 3 Електронна бібліотека університету. Режим доступу : http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php .
- 4 Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.